

ARVO SIRENDI – 80

Arvo Sirendi sündis 4. aprillil 1939. aastal Harjumaal Kuimetsa vallas talupidaja 4-lapselises perekonnas teise lapsena. 1942. aastal kolis pere Saaremaale Pihtla valda Sagariste külla ema tallu. Kaali kooli esimesse klassi läks Arvo 6-aastaselt, käis seal kolm nädalat ja viidi seejärel

üle teise klassi, mille ja ka enamuse järgmisi klasse lõpetas kiitusega. On arvatud, et ta ei tarvitsenud olla andekas, vaid oli varavalmiv. Lugemine talle meeldis ja ta luges läbi peaaegu kõik pärast bolševistlikku suurpuhastust kooli raamatukokku veel alles jäänud raamatud. Muidugi kulus veel rohkesti aega spordile ja mängudele. Sagariste külas tehti 1949. a "Lootuse" kolhoosi ja kuna seal normipäevade eest kahel esimesel aastal mingitki palka ei makstud, kolis pere Kuimetsa tagasi. Arvo lõpetas Kuimetsa algkooli 1952. aastal ja seejärel õnnestus tal 13-aastasena saada Ravila Põllumajadustehnikumi õpilaseks, mille lõpetamisel 1956. a anti talle kiitusega diplom bilansivõimelise raamatupidaja kvalifikatsiooni tõestamiseks.

Seejärel suunas Põllumajandusministeerium Arvo Sirendi tööle tolle aja Eesti suurimasse, Haapsalu rajooni "Tuleviku" kolhoosi, kus oli üksteist põllundusbrigaadi ja kaluribrigaad. Kolhoosil oli uus esimees, raamatupidaja oli kuus kuud tagasi lahkunud. Viie kuu dokumendid olid viidud pööningule hunnikutesse, need tuli läbi töötada koos kontoris olevate ning ka pidevalt lisanduvate materjalidega, konteerida ja pearaamatust läbi kanda. Kahe kuuga sai raamatupidamine ažuuri, kolhoosi aasta-aruanne sai esitatud tähtajaks ning põllumajanduspangas märkusteta vastu võetud. Kahe aasta pärast sai Arvo Sirendi kutse sõjaväkke, mille asemel õnnestus tal valida EPA agronoomia üliõpilase staatus. Ta valiti kursusevanemaks, kuid tema nõukogudevastase mõtteviisi avastamise järel võeti ta aasta hiljem sellelt kohalt maha, kuid lubati õppimist jätkata tänu kaasüliõpilaste üksmeelsele toetusele.

1962. a menetluspraktika ajal jäi ta Kehtna kolhoosi peaaegronoomiks, valiti k/n saadikuks ja osales koos oma kursusega eksamil kuni õpetatud agronoomi diplomi saamiseni. Peaaegronoomina töötas ta kuni 1967. aastani, siis õppis Maaviljeluse Instituudi statsionaarses aspirantuuris Kuusiku katsebaasis (1967–1969), sooritas agrokeemia kandidaadimainumumi eksami Kaunase Põllumajandusakadeemias ja kaitses teaduskraadi Jelgavas Läti Põllumajandusakadeemias (1972), samas hiljem ka agronoomiadoktori kraadi (2004). Talle on omistatud vanemteaduri kutse. Teadmisi täiendanud on ta stažöörina Moskva Riiklikus Ülikoolis ja NSVL Rahvamajanduse Akadeemias, mille lõputööd "Sissejuhatus ressursoloogiasse ja ressursside süsteemaatika" soovitati sealse nõukogu poolt võtta doktori-

töö vormistamisel aluseks. Õppimist ja eriti metropolide raamatukogudes töötamist on ta alati pidanud väga tähtsaks, nagu ka võimalusi tutvuda välismaa kogemustega, milleks veerand sajandi eest olid vägagi piiratud võimalused.

1970. aastal sai Arvo Sirendist Rapla põllumajandusvalitsuse peaaegronoom ning Kuusiku katsebaasis agrokeemia osakonna vanemteadur (1973–1977) ja Kuusiku katsebaasi juhataja (1977–1983). Seejärel keelati tal parteivastase positsiooni võtmise pärast töötamine Raplamaal ja Eesti Maaviljeluse Instituudis. Tänu paljudele sõpradele sai ta mitmeid auväärseid tööpakumisi. Ta võeti tööle (hiljem ministeeriumi (hiljem ATK) Plaani ja Ökonoomika Peavalitsuse juhataja asetäitja ametikohale kuni 1987. aastani, mil direktor Ilmar Aamisepp kutsus Eesti Maaviljeluse Instituuti direktori asetäitjaks teadusalal. 1988. a toimusid keskus ja süsteemi majandites Eesti Maaviljeluse Instituudi direktori ja ühtlasi teadustootmiskoondise "Eesti Maaviljelus" peadirektori valimised, kuhu ta tänu meeskonna tööle ja autoriteedile valiti suure ülekaaluga. Lootuses ka võimu tasandil kaasa rääkida teadusinstituutide rahastamise asjus kandideeris ta edukalt ENSV Ülemnõukogu valimistel. Seatud lootused ei täitunud, sest olud olid radikaalselt muutunud ning esmatähtsaks tõusis Eesti riigi ja rahva saatus. Eesti riigi taastamise nimel kutsuti taas ellu Maaliit ning Arvo Sirendi valiti selle esimeheks. Ta oli sellel kohal ka Riigikogu fraktsiooni juhina kuni ühinemiseni Rahvaliiduks. Ülemnõukogus valiti A. Sirendi Põhiseaduse Assamblee liikmeks, kus ta võttis Maaliidu seisukoha järgi oma ülesandeks presidendi otsevalimise, rahva algatuse ja -hääletuse seaduste põhjendamise ja põhiseadusesse sissekirjutamise. Assamblee enamuse poliitiliste huvide ja vastasseisu tõttu see ei õnnestunud, kuid see jääb päevakorraile kuni selle eesmärgi täitumiseni. Balti Assamblee loomisel astus ta selle liikmeks. Ta on olnud või on ka Säästva Arengu Komisjoni, Mullaseltsi, Rukkiseltsi, Akadeemilise Põllumajanduse Seltsi ja Teadlaste Maja liige.

Väärrib märkimist, et EMMTUI direktori ameti ülevõtmise järel ja Riigikogu kolme koosseisu saadikuna töötamise ajal töötas Arvo kahe ajakirja – "Põllumajandus" ja "Maakodu" peatoimetajana üle üheksa aasta, raha puudusel ilma peatoimetaja palgata. See oli oluline kogemus, kuigi juba ministeeriumis töötamise ajal oli ta mitmed aastad "Teaduselt põllumajandusele" ja "Eesrindlike ja aktuaalsete kogemuste tutvustamise" brošüüride koostaja ning üks autoreid. Ta on ka kaheosalise põllumajandusfilmi "Kuidas külv" ja "Nõnda lõikus" autor. Kokku on ta avaldanud üle 400 teadustrükise, üle 600 artikli ajakirjanduses. Enamus tema kirjutatud või koostatud raamatutest on ilmunud pärast pensionile jäämist. Neist võiks nimetada järgmisi: "Eesti Maaliit 1917–2000", (ilmus 2001. a); "Rahva võimu manu, man ja mant", 2004 (667 lk); "Kuus aastat Taimetoodangu Inspeksiooni", 2004 (52 lk); "Põllumajandusajaloo metoodilisi seisukohavõtte", 2004 (32

lk); "Ilmar Jürisson – 100 aastat sünnist", 2012 (160 lk); "Eesti Põllumeeste Keskliit – 25", 2015 (272 lk); "Ravila mõisa lugu", 2016 (128 lk).

Eraldi tuleks märkida "Eesti põllumajandus XX sajandil" saamise lugu, kus Arvo Sirendi oli 14-liikmelise toimetuse kolleegiumi aseesimees ja peatoimetaja. Esimene köide ilmus aastal 2006 (394 lk); II köide – 2007 (kaks raamatut kokku 681 lk); III köide – 2009 (872 lk); IV köide – 2010 (378 lk) ja V köide kui saamise lugu, aastal 2014 (215 lk). Kui ministriks sai Helir-Valdor Seeder, asuti II köite trükkimisest alates igal võimalikul moel nurjama selle raamatu ilmumist. Jätkati nii, et autorid loobusid honorarist, II, III ja IV köite trükkimise eest tasusid sponsorid, kellele sai tasutud pärast raamatute müümist. V köite kõik kulud jäid peatoimetaja kanda ja seda levitati tasuta. Sama töö plaanis olnud põllumajanduse edendajate biograafilise leksikoni 2660 nominendi andmed ja finantseerimise allikad olid pärit maakondadest, teadusinstituutidest, ülikoolist ja ministeeriumist, kusjuures raamatu koostamise, küljendamise ja trükkimise korraldas Oolav Tamberg.

Arvo Sirendi raamat "Kaheharuline inimaru ja mõtte hargnemine ehk binaarseid opositsioone ja muid dihhotoomiaid" esimene köide ilmus aastal 2012 (501

lk); II köide – 2014 (392 lk); III köide – 2017 (390 lk); IV köide – 2018 (443 lk) ja V köide – (400 lk) 2019. aastal. Aastate jooksul on A. Sirendi kirjutanud mitmesse raamatutesse erialaseid artikleid, pidanud loenguid, ettekandeid ja kõnesid.

Arvo Sirendi abiellus 1962. aastal, tema abikaasa Mai töötas kuni pensionini Rapla ja Saku lasteaias või lastepäevakodus ning tema peale jäi ka oma laste kasvatus põhihool ja mured. Abikaasad peavadki oma elutööks kolme tubli lapse üleskasvatamist ja nende edukat toimetulekut, samuti kaheksa lapselapse sündimist ja rõõmu pakkuvat osalemist nende arengus. Kõik muu on vaid leivateenimine, mis on samuti vägagi tähtis, mille eest on Arvo ja Mai Sirendit ka autasustatud tänu- ja aukirjade ning medalitega, aunimede, auhindade, preemiade ja mälestusesemetega. 2001. aastal autasustati Arvo Sirendit Eesti Riigivapi II astme teenetemärgiga.

Soovime juubilarile edu, tervist ja õnne veel paljudeks aastateks!

Sakus 2019. a, kolleegide nimel Erkki Hannolainen